

MYNT KONTAKT

6

AUGUSTI
1978

SVERIGE 5:25
NORGE 6:90
DANMARK 7:10
INKL. MOMS

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGENS TIDSKRIFT

Drottning Desiderias minnes- och belönings- medaljer

Sid 156

Gunnar Ekströms stiftelse för numismatisk forskning

Sid 161

Historiskt myntskattefynd under kyrkgolv i Ulricehamn

Sid 164

SNF - HÖSTPROGRAMMET

Sid 155

VÅRT ORDENSVÄSEN OCH VASAORDEN

Sid 166

SUOMALAISET LUKIJAMME VOIVAT KIRJOITTA MEILLE SUOMEKSI

Sid 172

AUGUSTIERBJUDANDE

SVERIGE 5 ÖRE			1902			175:-			SVERIGE 1 ÖRE		
1875	1+	100:-	1905	0	125:-	1875	1+	100:-			
1878	1	20:-	1909	01/0	10:-	1878	Stgl.0	675:-			
1880	1?	60:-	1910	1	25:-	1879 k. text	1	60:-			
1882/81	1?	75:-	1913	1	10:-	1882	1	25:-			
1887	1?	30:-	1915	01	150:-	1884	1+	50:-			
1888	01	400:-	1916/15	1+	90:-	1886	1	75:-			
1889 k.text.	1	55:-	1917	1+	30:-	1886	1+	125:-			
1890	1	50:-	1918	1+	50:-	1888	1	50:-			
1892	1+	60:-	1918	0	250:-	1889	1+	100:-			
1895	1+	100:-	1920	0	150:-	1890	1+	50:-			
1897	1+	50:-	1922	1+	30:-	1891	1	20:-			
1898	1+	45:-	1923	1	15:-	1893	1	20:-			
1900	1+	50:-	1923	1+	35:-	1894	1	250:-			
1903	1	20:-	1925	01	40:-	1894	1+	350:-			
1905	1	15:-	1929	god 01	50:-	1895	1	12:-			
1905	1+	45:-	1930	01	30:-	1896	1	15:-			
1906	1+	45:-	1930	01/0	95:-	1897	1+	20:-			
1909 l.kors god 1+	100:-	1934	0	100:-	1898	1+	20:-				
1915	01	175:-	1935	0	85:-	1899	1	9:-			
1917	1	50:-	1937	0	90:-	1900	1	9:-			
1920	01a0	190:-	1937	01	20:-	1900	01	40:-			
1925	1+	20:-	1938	01	15:-	1905	01a0	65:-			
1926	1+	25:-	1939	01	15:-	1907	01	25:-			
1926	01	175:-	1939	0	60:-	1907	0	75:-			
1930	01/0	225:-	1940	01	15:-	1909 St. kors	1+	65:-			
1933	1+	45:-	1940	0	60:-	1910	1	30:-			
1934	1+	20:-	1941	01	15:-	1912	1+	25:-			
1934	01	120:-	1941	0	60:-	1913	0	150:-			
1936 l.6.	1+	15:-	1942 b	01	30:-	1915	0	70:-			
1938	01	25:-	1942 b	0	125:-	1916 k.6.	01a0	50:-			
1940	01	25:-	1942 lj. j	01	20:-	1917	1+	20:-			
1941	01	25:-	1942 lj. j	01/0	50:-	1917	01	40:-			
1942 ljus j.	01	70:-	1942 m. j	01	75:-	1918	1+	25:-			
1942 b.	1+	30:-	1943	01	25:-	1919	1	15:-			
1944	01	100:-	1943	01a0	75:-	1921	01	20:-			
1945	01	100:-	1944	01	25:-	1921	0	65:-			
1946	01	100:-	1944	0	100:-	1922	1	25:-			
1947	01	70:-	1945	0	100:-	1925	01	15:-			
1948	01	70:-	1946	01	25:-	1926	0	55:-			
1949	01a0	125:-	1946	0	100:-	1926	01	15:-			
1950 j	01	70:-	1947	01	20:-	1927	01	20:-			
1950 j	0	200:-	1948	01	20:-	1927	0	70:-			
1950 b	0	40:-	1948	0	75:-	1936 k.6.	0	25:-			
1952	01	25:-	1949	01	20:-	1937	0	20:-			
1954	0	75:-	1949	0	75:-	1938	01	15:-			
1956	01/0	40:-	1950 b	01	15:-	1938	0	45:-			
1956	0	75:-	1950 b	0	50:-	1939	01	10:-			
1957	01/0	40:-	1950 j	01	20:-	1939	0	25:-			
1960	01/0	25:-	1950 j	0	75:-	1941	0	20:-			
1960	0	40:-	1952	0	60:-	1942 j	01	10:-			
1961 TS	0	60:-	1953	0	50:-	1942 j	0	35:-			
1961 U	01/0	55:-	1956	0	35:-	1942 b	01/0	25:-			
1961 U	01	15:-	1957	01/0	20:-	1942 b	0	55:-			
SVERIGE 2 ÖRE			1958	0	30:-	1943	01/0	30:-			
1874	1	15:-	1959	0	35:-	1943	0	65:-			
1875	1	15:-	1960	0	20:-	1944	0	55:-			
1881	1+	30:-	1961 TS	0	30:-	1945	0	60:-			
			1965	0	8:-	1947	0	30:-			

Alla priser inkl. moms. - Full bytesrätt inom 8 dagar. Porto tillkommer.

PEO MYNTHANDEL AB

DROTTNINGGATAN 29, BOX 16 245, S-103 25 STOCKHOLM

TELEFON 08-21 12 10

MYNTKONTAKT

SVENSKA NUMISMATISKA
FÖRENINGENS TIDSKRIFT

Östermalmsgatan 81
114 50 Stockholm
Telefon 08-67 55 98
(vardagar 10.00-13.00)

Myntkontakt:

Postgiro 42 30 50-4
Bankgiro 219-0502
Svenska Handelsbanken

Myntkontakt utkommer mellan
den 10:e och 15:e varje månad
Ingen utgivning under juni och juli

Prenumeration: helår 47:—

REDAKTION

Huvudredaktör
och ansvarig utgivare:
Torgny Lindgren
Telefon 018-12 09 94
Sankt Olofsgatan 12
752 21 Uppsala

Teknisk redaktör:

Nils Åberg
Telefon 08-24 31 10
Box 1310, 111 83 Stockholm

Biträdande redaktörer:

Madeleine Greijer
Torbjörn Sundquist

Copyright:

Myntkontakt och respektive
författare, vilka ansvarar för
sakinnehållet i sina bidrag

ANNONSER

Bokning och material:
Telefon 08-24 31 10

Box 1310, 111 83 Stockholm

Annonspriser exkl. moms:

4 sidor (mittuppslag)	3 300:—
2 sidor (mittuppslag)	1 750:—
2:a omslagssidan	1 000:—
omslaget 4:e sida	1 350:—
1/1 sida (157 x 220 mm)	800:—
2/3 sida (104 x 220 mm)	560:—
1/2 sida (157 x 108 mm)	420:—
1/3 sida (50 x 220 mm)	300:—
1/4 sida (76 x 108 mm)	230:—
1/6 sida (50 x 108 mm)	160:—
1/12 sida (50 x 52 mm)	90:—

Sista materialdag:

Den 15:e i månaden
före utgivning

Annonsmaterial:

Negativ eller positiv offsetfilm
För typografering och sättning av
annonser debiteras nettopriser

Annonser som ej är förenliga
med SNF:s, FIDEM:s och
AINP:s etik
kommer att avbötjas

ISSN nr 0435-8245

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

Höstprogrammet 1978

SEPTEMBER

Lördag 9. Medeltidssektionen samlas kl. 15.00 Östermalmsgatan 81, Stockholm. Lars O. Lagerqvist talar om "Myntningen under Erik av Pommern".

Tisdag 12. Föreningsmöte kl. 18.30 Östermalmsgatan 81, Stockholm. Diskussion om kvalitetsbestämning av mynt.

Onsdag 20. Föredrag kl. 19.00 på tyska av dr Arkadi Molvygin, Tallinn, om "Fynd av svenska mynt från 900-1500-talen i Baltikum". Lokal: Hörsalen, Statens Historiska Museer, Storgatan 41, Stockholm.

Torsdag 21. Antiksektionen samlas kl. 18.30 Östermalmsgatan 81, Stockholm. Harald Nilsson kåserar.

OKTOBER

Onsdag 11. Medeltidssektionen samlas kl. 18.30 Östermalmsgatan 81, Stockholm. Inger Hammarberg talar om "Sturetidens myntning".

Lördag 21. Föreningsmöte kl. 14.00 Östermalmsgatan 81, Stockholm. Programmet ej fastställt.

NOVEMBER

Onsdag 1. Antiksektionen samlas kl. 18.30 Östermalmsgatan 81, Stockholm. Bengt Hovén talar om Sassaniderna.

Torsdag 9. Föreningsmöte kl. 18.30 Östermalmsgatan 81, Stockholm. Programmet ej fastställt.

Onsdag 15. Medeltidssektionen samlas kl. 18.30 Östermalmsgatan 81, Stockholm. Programmet ej fastställt.

Fredag 24. Höstauktion i hörsalen, Statens Historiska Museer, Storgatan 41, Stockholm, kl. 18.30. Utländska mynt. Visning från kl. 17.00. Se också under AUKTIONER.

Lördag 25. Höstauktionens andra dag med början kl. 14.00. Svenska mynt. Visning från kl. 12.30. Se också under AUKTIONER.

DECEMBER

Lördag 9. Antiksektionen samlas kl. 14.00 på Kungl. Myntkabinetet, Storgatan 41, Stockholm. Harald Nilsson lämnar en kort orientering om kabinettet. Tag gärna med dig egna mynt för bestämning och diskussion!

Onsdag 13. Föreningsmöte kl. 18.30 Östermalmsgatan 81, Stockholm. Liten julfest.

Onsdag 20. Medeltidssektionen samlas kl. 18.30 Östermalmsgatan 81, Stockholm. Programmet ej fastställt.

Kring drottning Desiderias minnes- och belöningsmedaljer

Av TORGNY LINDGREN

Flera icke-regerande medlemmar av huset Bernadotte har som minnesgåva eller belöning utdelat medaljer med givarens resp. givarinnans bild på åtsidan.

Medaljerna är beskrivna av Bror Emil Hildebrand, Sveriges och svenska konungahusets minnespenningar etc., II, Sthlm 1875, s. 393, 423, 445, 477, 507, 523, 535; detta arbete citeras i det följande som Hild. Tyvärr baserar Hildebrand sin beskrivning enbart på i Kungl. Myntkabinettet befintliga avslag av stamparna till medaljernas åt- och frånsidor, inte på verkligen utdelade exemplar. Hildebrand berör över huvud taget inte den viktiga frågan om medaljerna skulle bäras eller inte och således inte heller hur de i förekommande fall bars. Ej heller är denna fråga tillfredsställande behandlad av Karl Löfström, Kungl. medaljen Litteris et artibus, Sthlm 1935, s. 37 ff., eller av Ernst E. Areen, De nordiska ländernas officiella belöningsmedaljer, Sthlm 1938, s. 84 ff. — De båda sistnämnda författarna begagnar ofta for-

muleringen, att vederbörande medaljgivare *stiftade* sin medalj det eller det året, varigenom läsaren får den uppfattningen, att man kan fastställa en definitiv och dokumenterbar instiftelseakt, vilket ingalunda är fallet: i själva verket menar båda författarna med instiftelseår det år, då medaljens existens tidigast kunnat beläggas. — Den enda rimliga indelningen av dessa belöningsmedaljer är efter medaljgivare. Areens besynnerliga indelning gör hela materialet svåröverskådligt.

Ättemodern, drottning Desideria, Karl XIV Johans gemål, hade ingen speciellt för ändamålet präglad sådan minnes- och belöningsmedalj utan hon begagnade eljest föreliggande medaljer med hennes bild. I några fall har dessa medaljer därvid inte präglats med den vanliga frånsidan utan med en frånsida, som försetts med en särskild, för tillfället lämpad text.

Post- och Inrikes Tidningar 4. 8. 1836:

H. M. Drottningen behagade i går e. m. bese det nya, väl ordnade Myntverket, med dess Mekaniska inrättningar, hvarvid Verkets Öfver-Direktör och Tjenstemän voro tillstädes, och vid hvilket tillfälle några exemplar af Hennes Maj:ts kröningsmedalj uti Dess höga närvaro präglades, dem Hennes Maj:t tacktes till några bland de närvarande utdela.

"Myntverket", som drottningen besökte, var det äldre myntet, som låg vid det torg, som ännu heter Mynttorget. Myntverket var under åren 1833 - 1877 sammanslaget med kontrollverket till "Kongl. Mynt- och Controll-Werken". Den för dessa verk gemensamma överdirektören, som var tillstädes vid drottningens besök, var Nils Wilhelm Almroth.

Drottning Desideria kröntes år 1829. I anledning av kröningen lät rikets ständer slå en medalj av 19:e storleken (Hild. nr 3; ill. 1), som blev färdig först år 1833. Det kan vara denna stora medalj, som åsyftas i tidningsnotisen härövan; det är

emellertid inte uteslutet, att det var exemplar av myntgravören Ludvig Persson Lundgrens lilla kröningspenning av 5:e storleken (Hild. nr 4; ill. 2), som präglades vid detta tillfälle. Vi vet heller inte i vilken metall medaljerna slogs vid detta besök.

Post- och Inrikes Tidningar 2. 11. 1836:

H. M. Drottningen, som begagnar hvarje tillfälle att med Kongl. Nåd och frikostighet omfatta det under Dess höga beskydd ställda allmänna Institutet för döfstamma och blinda, har deraf åter i dessa dagar lemnat berörde inrättning ett förnyadt vedermäle. Icke allenast de 15 derifrån i höst utskrifne Elever hafva blifvit ihågkomne. Till Kyrkoherden, L. N. O., Doktor Pettersson, som med ospard möda besörjt samma Elevers slutliga Christendoms-undervisning och beredelse till den Hel. Nattvarden, har Hennes Maj:t behagat Sjelf öfverlemna en större medalj med Dess höga bröstbild.

Teol. dr Abraham Zacharias Pettersson, f. 1792, d. 1857, var kyrkoherde i Jakob och Johannes åren 1830-1843 och i Nikolai åren 1843-1857. Han blev ledamot av direktionen för Allmänna institutet för döfstumma och blinda år 1835.

På basis av tidningsnotisen härövan kan vi inte fastställa, vilken medalj kyrkoherde Pettersson erhöi av drottningen. Förutom den nyss omtalade stora kröningsmedaljen kan vi tänka oss en medalj, till vilken fransmannen Jean Jacques Barre graverat stamparna och som finns i två storlekar, nämligen 15:e (Hild. nr 1; ill. 3) och 11:e (Hild. nr 2; ill. 4). Märkligt nog nämner tidningsnotisen inte, om kyrkoherde Petterssons medalj var präglad i guld eller silver.

Ej heller är det möjligt att med bestämdhet säga vilka medaljer det är fråga om i följande tidningsnotiser.

Carlstads Tidning 5. 12. 1835:

Deras Majestäter Konungen och Drottningen, som wid Deras resor genom Eda Socken detta år täcktes

i Nåder taga uti ögnasigte den Minneswård, som f.d. Gränse-Tull-ÖfverInspektoren Erik Noréen wid Eda Skans i anledning af Sweriges och Norriges förening låtit uppföra, behagade tilldela bemälte ÖfverInspektor 2:ne Medaljer: den ena med H. M. Konungens Brösbild och Namn, med inskrift "För Medborgerlig Förtjenst"; den andra med H. M. Drottningens Brösbild och Namn.

Post- och Inrikes Tidningar 21. 11. 1846:

H.M. Enke-Drottningen har, med tillkännagifvande af Dess Nådiga välbehag öfver den af Friherre R. Cederström detta år utgifna "Minnessång öfver Konung Carl XIV Johan", låtit tillstålla Författaren en större Guldmedalj, prydd, å ena sidan, med Hennes Maj:ts bröstbild, samt, å den andra, med Konungarne Carl Johans och Oscars namnchiffer, jemte omskrift: "*Allt genom dem, allt för dem*".

Friherre Claes Rudolf Cederström, f. 1816, d. 1908, erhöi pris även av Svenska akademien.

Ill. 1.

Drottningens kröning 1829.
Graverad av L. P. Lundgren (1833). Slagen enligt beslut av rikets ständer (1830). Hild. nr 3.

Av tidningsnotisen härovan framgår visserligen klart, att Cederström tilldelades ett exemplar i guld av Barres nyss omtalade medalj, men det är ovissst i vilken storlek: "större" säger därvidlag ingenting, ty när det gäller en medalj i guld kan även en medalj i 11:e storleken betecknas som "större".

I Kungl. Myntkabinettet finns ett exemplar i guld av Barres medalj i 11:e storleken. Det har tillhört författaren och hovmannen friherre Bernhard von Beskow, f. 1796, d. 1868. Medaljen har följande dedikation inslagen i randen: TILL FRIH. m.m. B. v. BESKOW. Det förefaller högst sannolikt, att Bes-

kow erhållit medaljen av drottningen, men tyvärr finns ingen uppgift vare sig om tidpunkten för eller om anledningen till utmärkelsen.

En av drottning Desiderias tjänare erhöll år 1852 en medalj av 11:e storleken (Hild. nr 5; ill. 5). Som åtsida begagnades åtsidan till Barres nyss omtalade medalj i nämnda storlek. Frånsidan var graverad särskilt för ändamålet; den innehöll följande text: GIFVEN AF ENKE-DROTTNING EUGENIA BERNHARDINA DESIDERIA TILL LÉON BOISSELET FÖR 33 ÅRS TROGEN TJENST 1852.

Léon Boisselet "var Drottningens

Löpare"; vi har inte kunnat fastställa när eller var han dog, inte heller var medaljen har hamnat.

På basis av beskrivningen är det omöjligt att säga, om medaljen var slagen i silver eller guld. Inte heller vet vi, om den skulle bäras.

Hildebrands formulering "K. Mk. o. B-n i silfver" betyder givetvis bara, att Kungl. Myntkabinettet och riksbanken äger avslag i silver av stämparna till medaljen, men säger ingenting om i vilken metall Boisselets exemplar — d.v.s. det *enda verkliga medaljexemplaret* — var slaget. (Beklagligtvis har sådana stämpavslag inte bara kommit till Kungl. Myntkabinettet och riksbanken samt andra offentliga samlingar, där de kanske inte gör någon större skada, utan också förrirt sig till privatsamlare.)

Post- och Inrikes Tidningar 2. 11. 1858:

H. M. Enkedrottningen har behagat tilldela trädgårdsmästaren Wennström en medalj i silfver, för öfverlemnandet till H. M:t af en korg med päron (Citrons de Carmes) af det enda fruktträd af detta slag som blifvit i Sverige odladt.

Trädgårdsmästaren Johan Peter Wennström avled 89-årig den 29 augusti 1891 som en förmögen man. I sitt testamente förordnade han: "7:o till Stockholms Gartnersällskap skola öfverlemnas de två silfvermedaljer, jag erhållit, den ena af nu aflidna Enkedrottning Desideria och den andra af Svenska Trädgårdsföreningen".

De båda medaljerna finns alltså hos Stockholms Gartnersällskap. Den medalj, som Wennström erhöll av drottning Desideria, var ett exemplar i silver av Barres nyssnämnda medalj i 15:e storleken (Hild. nr 1). Den har ingen bärande ordning och var således avsedd att förvaras; inte heller har den någon som helst inpunsad eller ingraverad inskrift, som hänсыftar på givarinnan eller på mottagaren.

Post- och Inrikes Tidningar 1. 5. 1861:

Medalj. Hyrkusken, f.d. fodermarsken hos framlidna H. M. Enkedrottning Desideria J. U. Westerling har i dessa dagar erhållit en år 1860 af framlidna Hennes Majestät honom tilldelad medalj af 8:e storleken med Hennes Majestäts bröstbild å ena sidan samt å den andra inskriften: "af H. M. Enkedrottning Eugenia Bernhardina Desideria till

Ill. 2.

Drottningens kröning 1829.
Av L. P. Lundgren. Hild. nr 4.

Ill. 3. Drottning Desideria. Av J. J. Barre. Hild. nr 1.

Ill. 4. Drottning Desideria. Av J. J. Barre. Hild. nr 2.

Ill. 5.
Belöningsmedalj utdelad 1852.
Åtsidan av J. J. Barre. Hild. nr 5.

Ill. 6.
Belöningsmedalj utdelad 1860.
Åtsidan av L. P. Lundgren.
Bruun nr 18098.

fodermarsken Jonas Ulric Westerling för 18 års trogen tjenst, år 1860".

Någon medalj av 8:e storleken med drottning Desiderias bild är inte känd. Troligt är därför, att tidsningsnotisens uppgift om medaljstorleken är felaktig och att Westerlings medalj *antingen* var av 11:e storleken, liksom den Léon Boisselet tilldelade medaljen, i vilket fall den bör ha haft samma åtsida, *eller* också var av 5:e storleken liksom efterföljande medalj; med hänsyn till att medaljerna utdelades ungefär samtidigt och till hovfunktionärer med likartad ställning och med jämförlig tjänstetid synes det senare alternativet vara det sannolikaste.

Jonas Ulric Westerling avled den 12 september 1884 i en ålder av 69 år. Hans bouppteckning ger ett

mycket förmöget intryck: den uppstår fastighet på Djurgården och 54 hästar samt åkdon, värderade till över 14.000 kronor, ävensom fickur, ringar och kråsnålar av guld, men däremot ingen medalj, vare sig av silver eller av guld.

Såvitt känt är, har endast en av drottning Desideria förlänad belöningsmedalj avsedd att bäras bevarats till våra dagar. Den finns nu i L. E. Bruuns på utdelade exemplar av svenska belöningsmedaljer förhållandevis rika samling i Det National-historiske Museum på Frederiksborgs slott och redovisas under nr 18098 i den av Georg Galster uppgjorda katalogen (ill. 6). Åtsidan är densamma som till Hild. nr 4, men frånsidan är slät och däri är ingraverat: "Af Enke Drottning Eugenia Bernhardina Desideria till

Carl Ludvig Östberg för 21 års trogen tjenst 1860". Medaljen, som är präglad i guld och väger 11 gram, är upptill försedd med en liten "tapp", i vilken sitter en ögla; genom ögлан löper en ganska stor ring av spiraltråd. Det är därför sannolikt, att medaljen har burits på bröstet i ett genom ringen trätt band; färgen på detta band vågar vi inte uttala oss om.

Carl Ludvig Östberg, som var löpare, avled den 17 februari 1874, 63 år gammal. I hans bouppteckning finns upptaget "Guld. 1 Ring och 1 Medalj".

Om någon av MYNTKON-TAKTS läsare känner till andra av drottning Desideria utdelade minnes- och belöningsmedaljer, tar vi gärna emot ett vänligt meddelande därom.

AUKTION 18

Hotel Sheraton-Stockholm, den 14-15 oktober 1978

SVERIGE MED BESITNINGAR

Ur Gunnar Ekströms samling samt från privat lämnare.
Medeltidsmynt bl. a. Olof Skötkonung (2 ex.);
Knut Eriksson, Lödöse; Knut Långe; Albrekt, Kalmar, örtug;
Erik av Pommern, Åbo, örtug och 4 penning.

Gulddmynt, såsom dukater 1674, 1718, 1804 (Dalarna).

Ett flertal bättre silvermynt, varav daler 1534,
1544 (praktex.); Åbo, 16 öre klipping 1557; ½ daler 1563;
Johan III, 4 daler u.å.; Hertig Karl, 2 mark 1587;
Gustav II Adolf, 4 rdr u.å.; ½ mark 1617; ¼ rdr 1723,
50 öre 1862.

Bättre kopparmynt samt ett större antal plåtmynt.

I övrigt omfattar auktionen

SVENSKA SEDLAR OCH MEDALJER
ANTIKA GREKISKA OCH ROMERSKA MYNT
RYSKA MYNT • UTLÄNDSKA GULDMYNT

B. AHLSTRÖM MYNTHANDEL AB

Mäster Samuelsgatan 11
Box 7662, 103 94 STOCKHOLM
Tel. 08-10 10 10

Gunnar Ekströms stiftelse för numismatisk forskning

Av BJARNE AHLSTRÖM och LARS O. LAGERQVIST

Gunnar Ekström var född i Maria församling, Stockholm den 29 december 1883. Efter studenten tog han examen vid Schartau samt praktiserade i Berlin och Stockholm. Efter anställning hos ett privatföretag — med vistelse i Åbo 1910-1916 — startade han 1927 ett eget företag, Maskin AB Gunnar Ekström, som han sålde 1945 för att dra sig tillbaka som pensionär; han var sedan 1938 bosatt i Bromma. Den 23 juli 1969 avled han. Så ter sig de yttre konturerna av denne storsamlarens levnadsbana.

Gunnar Ekström kom först vid 36 års ålder att intressera sig för numismatiken och detta av en tillfällighet. Många har väl någon gång hittat ett gammalt mynt utan att det frestat dem att ägna sig åt myntsamlande, men för Gunnar Ekström blev fyndet av ett svenskt kopparmynt — 2 öre S.M. från Fredrik I — början till en svensk myntsamling, som skulle växa ut till en av de förnämsta som någonsin funnits i privat ägo. Genom mynthandlare som D. Holmberg, T.G. Appelgren m. fl. samt genom ständiga besök på auktioner och förvärv av samlingar inom och utom landet, växte kollektionen snabbt. Genom byten och försäljningar såg han också till att endast så vackra exemplar som möjligt förblev kvar i samlingen.

Han försummade ej heller att studera numismatik och fick med tiden omfattande kunskaper i ämnet. Som en gärd av uppskattning valdes han 1955 av Svenska Numismatiska Föreningen till korresponderande ledamot. Ur Nils Ludvig Rasmussons nekrolog 1969 (NNUM nr 10) citerar vi följande: "Gunnar Ekström sökte under sin långa tid som självpensionerad tränga djupare in i det numismatiska studiet och fann

då att det bästa sättet härför var egen vetenskaplig forskning. Så tillkom den långa uppsatsen i Nordisk Numismatisk Årsskrift 1952 "Myntmästaren Sebastian Schoras samt myntningen i Upsala och Stockholm 1589". Genom ihärdigt arkivstudium lyckades han tillföra våra kunskaper om den tidens myntning nytt viktigt kunskapsstoff. Det passade hans utbildning att han i detta sammanhang fick tillfälle att i hög grad ägna sig åt myntens tekniska historia".

Under senare år sysslade Gunnar Ekström med en beskrivning över Karl XI:s mynt, som han emellertid fann överstiga sina krafter. Materialet samt en penningssumma överlämnades av honom till Kungl. Myntkabinetet; han belönades härför av Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien med dess jetong.

Gunnar Ekström utövade tillsammans med sin hustru Wera ett gästfritt värdskap i den vackra villan i Bromma, där många numismatiker beundrade valda delar av den utsökta samlingen.

Fru Wera Ekström upprättade genom ett donationsbrev den 12 ju-

ni 1974 *Gunnar Ekströms Stiftelse för numismatisk forskning.*

Samlingen skall försäljas genom B. Ahlström Mynthandel AB i Stockholm och influtna medel tillfalla stiftelsen.

Stiftelsens stadgar lyder som följer:

§ 1

Gunnar Ekströms Stiftelse för numismatisk forskning är grundad på de tillgångar som kommer att överlämnas av fru Wera Ekström till förvaltning i Skandinaviska Enskilda Banken för stiftelsens räkning.

Till stiftelsens kapital må även läggas tillgångar, som kunna överlämnas som gåva eller genom testamente under förutsättning att sistnämnda tillgångar skall förvaltas utan undantag enligt denna stiftelses vid varje tidpunkt gällande stadgar.

§ 2

Stiftelsen har till huvudsakligt ändamål att främja den numismatiska forskningen och därtill hörande utbildning genom

att verka för upprättandet av en separat professur i numismatik och penninghistoria vid Stockholms Universitet

att utdela stipendier för universitetsstudierande med inriktning på mynt- och penninghistoria inklusive medaljkonst samt för resor för forskningsändamål inom ämnet numismatik

att utdela bidrag avseende ett begränsat forskningsprojekt inom ovan nämnda områden.

I undantagsfall och då statliga och andra anslag ej täcker kostnaderna för förvärv av synnerligen märkliga föremål till statssamlingarna (nuvarande Kungliga Myntkabinetet) må bidrag lämnas för inköpet.

Bidrag till professuren i numismatik och penninghistoria må högst uppgå till kr. 100.000: — årligen i dagsvärde och må utgå endast intill dess Stockholms Universitet inrättar en ordinarie professur i numismatik och penninghistoria.

Stipendier må högst utgå till ett belopp som totalt motsvarar tre års studier. Bidrag till visst forskningsprojekt må ej utgå under längre tid än tre år.

§ 3

Stiftelsen förvaltas av en styrelse som består av fem ledamöter jämte suppleanter och som har sitt säte i Stockholm. En ledamot skall utses av Stockholms Universitet, en av Kungliga Myntkabinetet, en av Skandinaviska Enskilda Banken och en av Svenska Numismatiska föreningen vilken sist-

nämnde ej skall vara anställd vid någon av de här nämnda institutionerna (Sthlms Universitet, KMK, S-E banken) och som bör vara insatt i frågor som rör medlens placeringar. Som femte ledamot ingår mynthandlare Bjarne Ahlström. Ahlström är ledamot av styrelsen under sin livstid eller intill dess han avsäger sig uppdraget. Därefter utses den femte ledamoten av övriga ledamöter och denne skall vara fri företagare. De fyra förstnämnda styrelseledamöternas mandatperiod utgör tre år. Omval får ske. Styrelsen utser inom sig ordförande och vice ordförande varje gång för en tid av tre år.

Suppleanterna deltagar endast i beslut då ordinarie styrelseledamot avlidit eller blivit oförmögen till arbete eller vistas i utlandet på sådant avstånd från stiftelsens säte att de icke rimligen kunna delta i sammanträde.

Styrelsen skall sammanträda minst två gånger årligen.

Vid beslut om inköp av gåva eller lämnande av bidrag till gåva till de statliga numismatiska samlingarna skall enhällighet föreligga.

Styrelsen äger förordna ombud att söka, kära och svara å stiftelsens vägnar, så ock att i övrigt föra stiftelsens talan.

§ 4

Stiftelsens kapital må placeras inom eller utom Sverige med sikte på värdebeständighet inom gränserna för en rimlig avkastning.

Målet bör vara att ökningen varje år av kapitalet inklusive kapitalavsättning motsvarar ökningen av konsumtionsprisindex.

§ 5

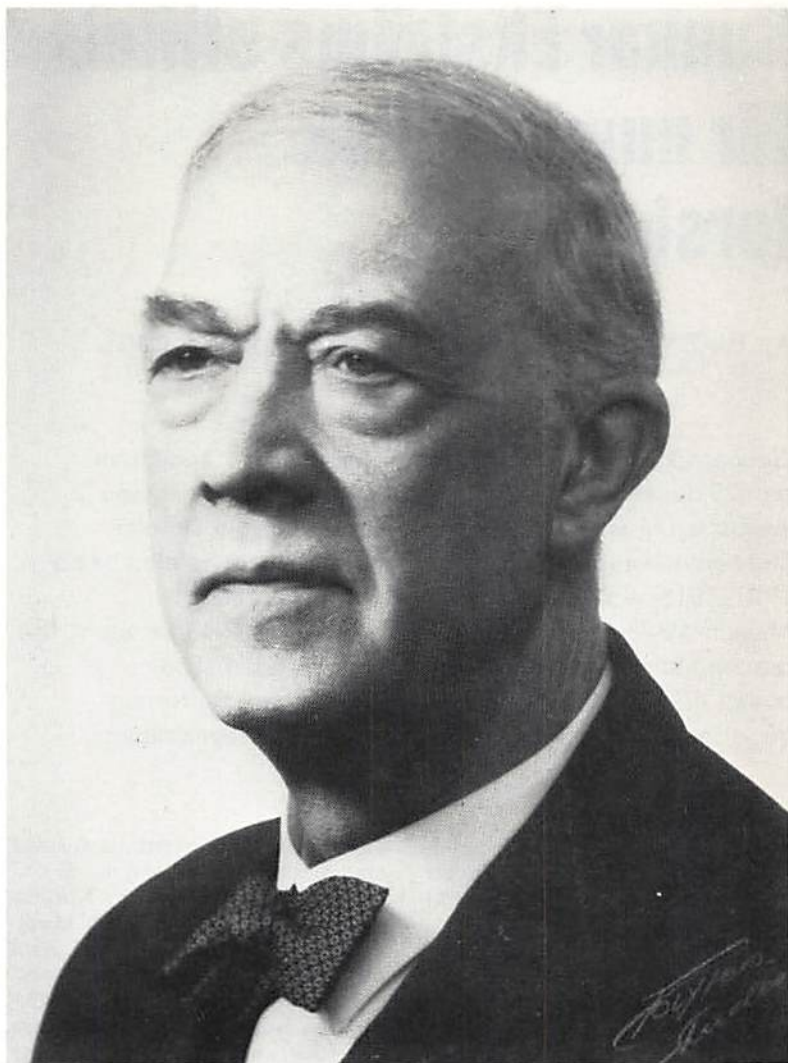
Stockholms Universitet, Kungl Myntkabinettet och Svenska Numismatiska föreningen äger var och en utse en huvudman för stiftelsen. Dessa utse inom sig ordförande.

§ 6

Stiftelsens verksamhetsår löper från den 1/9 - 31/8.

Föreningen Auktoriserade Revisorer utser en revisor och en suppleant för en tid av tre år. Båda skola vara auktoriserade revisorer.

Revisorn skall för varje verksamhetsår granska stiftelsens ekonomiska förvaltning och räkenskaper. Revisionen skall vara avslutad inom tre månader efter verksamhetsårets utgång. Om revisorn icke har funnit anledning till anmärkning mot styrelsens ekonomiska förvaltning skall ansvarsfrihet anses vara beviljad. Om revisorn riktar anmärkningar mot styrelsens förvaltning äger huvudmännen besluta om ansvarsfrihet. Som huvudmännens beslut skall gälla den mening om vilken de flesta enar sig.

Gunnar Ekström

§ 7

Stiftelsens värdepapper skall förvaras i öppet förvar i Skandinaviska Enskilda Bankens notariatavdelning, Kungsträdgårdsgatan 8, Stockholm.

Av den behållna årsinkomsten av stiftelsens tillgångar skall lägst en tiondel och högst en femtedel läggas till stiftelsens kapital. Vad som därefter återstår skall senast inom tre år disponeras för de ändamål för vilka stiftelsen har inrättats.

Styrelsen må även besluta om kapitalutbetalning. Skulle Skandinaviska Enskilda Banken upphöra som i huvudsak privatägt företag skall tillgångarna överföras till Schweizerischer Bankverein, Basel, Schweiz.

§ 8

Beträffande stiftelsens ändamål får ingen ändring ske.

Även paragraferna 4 och 8 får icke ändras.

§ 9

I övrigt kan ändring av dessa stadgar ske om samtliga styrelseledamöter och revisorn är därom ense.

§ 10

Denna stiftelse skall vara undtagen från tillsyn enligt lagen om tillsyn över stiftelser av den 24 maj 1929.

§ 11

Det är donators önskan att styrelsen upprätthåller denna stiftelses självständighet inom ramen för vid stiftelsens tillblivelse gällande stadgar.

Fru Ekström har den 30 november 1976 förtydligat stadgarna med följande tilläggsbestämmelser:

Genom gåvobrev den 12 juni 1974 har jag instiftat Gunnar Ekströms Stiftelse för numismatisk forskning och i samband därmed låtit upprätta samt under tecknat stadgar för stiftelsen.

Stiftelsens ändamålsbestämmelser är intagna i stadgarnas § 2.

Landets forskningsorganisation är under ombildning. Bland annat på grund härav har paragrafen erhållit en för snäv utformning. Utan ändring av stiftelsens ändamål får jag därför för ändamålets genomförande härmed förordna att sagda paragraf skall ha följande lydelse:

"Stiftelsen har till huvudsakligt ändamål att främja den numismatiska forskningen och därtill hörande utbildning genom

att verka för upprättandet av en separat professor i numismatik och penninghistoria vid Stockholms universitet eller Humanistiska Forskningsrådet eller Riksantikvarieämbetet och Statens Historiska Museer,

att utdela stipendier för universitetsstudierande eller motsvarande med inriktning på mynt- och penninghistoria inklusive medaljkonst samt för resor för forskningsändamål inom ämnet numismatik,

att utdela bidrag avseende ett begränsat forskningsprojekt inom ovan nämnda områden.

I undantagsfall och då statliga och andra anslag ej täcker kostnaderna för förvärv av synnerligen märkliga föremål till statssamlingarna (nuvarande Kungliga Myntkabinetet) må bidrag lämnas för inköpet.

Bidrag till den angivna professuren må utgå endast intill dess den på donationsmedlen inrättade professuren avlöses av ordinarie professor i Stockholm i sagda ämnen. Stipendier må högst utgå till ett belopp som totalt motsvarar tre års studier. Bidrag till visst forskningsprojekt må ej utgå under längre tid än tre år."

Stiftelsens styrelse utgöres, när denna artikel utkommer, av följande personer: Universitetsrektorn professor Staffan Helmfrid, utsedd av Stockholms Universitet, *ordförande*; som suppleant har universitetet utsett professor Rolf Adamson.

Museidirektören docent Brita Malmer, utsedd av Kungl. Myntkabinetet; som suppleant har Kungl. Myntkabinetet utsett förste antikvarien Ulla Westermark.

Bankdirektör Ivar-Georg Möller, utsedd av Skandinaviska Enskilda Banken, med herr Hans Beck-Friis som suppleant.

Fil. kand. Björn Tarras-Wahlberg, utsedd av Svenska Numismatiska Föreningen, med byrådirektör Claes Grill som suppleant.

Direktör Bjarne Ahlström, självskrivnen ledamot; dennes suppleantpost är vakant.

Som huvudmän fungerar följande personer:

Professor Gunnar Hoppe, utsedd av Stockholms Universitet;

byråchef Karl-Erik Högner, utsedd av Riksantikvarieämbetet och Statens historiska museer i dess egenskap av myndighet för Kungl. Myntkabinetet;

f.d. revisorn Hans Martin, utsedd av Svenska Numismatiska Föreningen.

Revisorer är auktoriserade revisorerna Sten Nackstad och Lars-Åke Theorin.

Sedan styrelsen konstituerat sig den 20 juni 1974 påbörjades arbetet med att fotografera och katalogisera materialet för auktionerna. Den första ägde rum den 25 april 1975 som B. Ahlström Mynthandel AB:s auktion nr 8; de följande har ägt rum den 24 april 1976 (nr 11) den 16 oktober 1976 (nr 12) och den 16 april 1977 (nr 14). Åtskilligt material väntar alltjämt på försäljning.

Verksamhetsåret löper mellan 1 september och 31 augusti. Kapitalet uppgick per den 31 augusti 1977 till 6.560.363 kronor (bokföringsvärde). Styrelsen har redan kunnat dela ut vissa anslag, dels till Kungl. Myntkabinetet (bl. a. Sturetidens mynthistoria samt tryckningsbidrag till publikationer av vikingatidens myntskatter), dels till enskilda sö-

kande. Sålunda har Svenska Numismatiska Föreningen fått ett bidrag till arbetet med att opublicera äldre svenska medaljer fr.o.m. Gustav Vasa; Numismatiska Föreningen i Finland har beviljats ett anslag för slutförande av kataloger över den stora Antellska samlingen av svenska mynt i Myntkabinetet i Helsingfors; resebidrag för forskningsändamål har därtill bl. a. lämnats till professor Michael Dolley, Belfast och till en av hans medarbetare samt till förstekonservator Kolbjørn Skaare, Oslo. Som framgår av stadgarna ovan är anslag till föreningsverksamhet o. dyl. otänkbara.

I budgetpropositionen till årets riksdag (jfr MYNTKONTAKT 1978/5, s. 141) föreslogs inrättande av en professor i numismatik och penninghistoria, bekostad av stiftelsen och underställd Humanistisk-Samhällsvetenskapliga forskningsrådet; den förutsätts vara självständig med placering i Stockholm (Kungl. Myntkabinetet). Förslaget antogs av riksdagen den 24 maj i år. Professuren har utlysts och då ansökningstiden utgick 26 juni hade den sökts av docent Brita Malmer, Lidingö, och fil. dr Kolbjørn Skaare, Oslo. Sakkunniga tillsätts i augusti.

Fru Wera Ekström tilldelades den 20 mars 1978 Kungl. Vitterhets Historie- och Antikvitets Akademiens jetong i guld, vilken hon emottog ur H. M. Konungens hand vid akademiens högtidssammanträde i Statens historiska museums barocksal.

Föreningar anslutna till Nordisk Numismatisk Union

Se MYNTKONTAKT 1977 nr 6

Dansk Numismatisk Forening
Bakkegårds Allé 7
DK-1804 KØBENHAVN V.

Norsk Numismatisk Forening
Stortingsgaten 8
OSLO 1.

Numismatiska Föreningen i Åbo r.f.
Åbo stads historiska museum
Åbo slott
SF-20100 ÅBO 10.

Skånes Numismatiska Förening
Kungsgatan 38 A
S-211 29 MALMÖ.

Suomen Numismaattinen Yhdistys-
Numismatiska Föreningen
i Finland r.y.
PL 124
SF-00161 HELSINGFORS 16

Svenska Numismatiska Föreningen
Östermalmsgatan 81
S-114 50 STOCKHOLM.

Historiskt myntskattefynd under kyrkgolv i Ulricehamn

Av HARALD WIDEEN

Den äldsta bilden av Ulricehamns kyrka är en enkel gravyr i *And. Winboms* på 1700-talet utgivna sockenbeskrivning. Gravyren återgår på en teckning av den västgötafödde, hembyggdsforskande läkaren Daniel Næzén. I denna träkyrka, som kanske har medeltida stomme, har myntskatten legat, och då den deponerades, var Bogesund knappast en stad. Uppållt syns det äldre, medeltidsaktiga sigillet för Bogesund och därbredvid det rokokoaaktiga sigillet för Ulricehamn 1741.

Ulricehamn är känt som stad på 1400-talet och hette då Bogesund. Sitt nuvarande namn fick staden 1741 efter drottning Ulrika Eleonora d.y. På 1700-talet fick stadens kyrka sitt mycket ståtliga utseende med de rika valvmålningarna, den väldiga altaruppsatsen och den lika praktfulla predikstolen.

Skatten under kyrkgolvet

Att kyrkan till sitt ursprung inte är yngre än de flesta andra västgöta-kyrkor, kan vi utgå ifrån. Det numismatiskt intressanta fynd, som vi här ska beskriva, visar att en begravning skett inne i kyrkan på 1300-talet.

Fyndet, som hamnat på läns museet i Skara, gjordes under kyrkgolvet, förmodligen på 1800-talet och i samband med någon grävning eller golvomläggning. Det är en regel, när man gräver inne i kyrkor och sällar jorden framme i korpartiet, att man hittar gamla mynt, mest småmynt och av låga valörer, men representerande den lokala myntcirkulationen under flera århundraden. Det brukar börja med 1100- och 1200-talen och sluta med drottning Kristinas vanliga 1/4-ören, Karl XI:s 1/6-ören och Karl XIV Johans skillingmynt av koppar. Man trodde länge, att sådana mynt var slumpvis tappade och nedfallna mellan golvspringorna, men man förstår nu, att de har samband med regelrätta penningtransaktioner, som försigått i koret, vid högaltaret och sidoaltaren, som ofta funnits på var sin sida om triumfbågsväggen men som blev bortrivna efter nya tidens inträde. Mynten är penningoffer, och fyndplatserna är direkt jämförliga med de offer av mynt, knappnålar och annat som vidskepligt folk fram i tiden brukat kasta i våra bygders offer- och trefaldighetskällor i samband med midsommarfirande. Ett tack för den hälsobringande dryck, som samtidigt intogs.

Danska penningar

Vad myntfyndet i Ulricehamn beträffar, vet vi inte i vilken del av kyrkan det framkommit, men att det legat i en grav är nog säkert. Det har karaktär av en liten depå, ett skattefynd, förmodligen från början inneslutet i en skinnpung. Myntens antal är 21, och det är,

egendomligt nog, inte svenska mynt utan danska, och av en sort, som knappast kunnat godtagas i något annat land än Danmark. 20 av mynten är s.k. borgarkrigsmynt, en synnerligen kopparhaltig och dålig sort, som danskarna hade att dras med från mitten av 1200-talet till 1300-talets slut. Till formen är de nästan fyrkantiga, snarlika mynttecken, dvs metallmärken som en gång skulle inlösas med värdemynt. Svårbestämbara är de genom den summariska prägeln, som bara består av någon symbol såsom kors, kråkla, mitra, svärd, nyckel, någon gång en bokstav. Kungarna Erik Klipping, Erik Menved och Kristoffer II har gett ut dem och tydligen även kyrkan. Lundakyrkans symbol, Sankt Laurentius' halster, på vilket han led martyrdöden, ser man, och präglingsorterna för de mynt som avbildas i denna artikel är förutom Lund, Roskilde, Ribe och Nordjylland. På Erik Klippings tid skall borgarkrigsmynt ha präglats i Halland, som ju under medeltiden tillhörde Danmark. Men var i Halland myntningen ägt rum, kan vi inte säga.

Okänd krigargrav?

Eftersom Västergötland hade landgräns mot Halland, förekom det att danska borgarkrigsmynt kom i svenska händer. Följande fynd kan framdragas: Härlanda kyrkoruin i Göteborg ett 10-tal, Gudhems klosteruin i ex och Bjärka kyrkoruin mellan Skara och Falköping likaså i ex.

Förutom de 20 borgarkrigsmynten förekom i Ulricehamns-fyndet ytterligare ett främmande mynt, en Visbyörtug, en s.k. gote. Detta ger fyndet smak av de sensationella myntfynden i Korsbetningsgraven vid Solberga forna kloster utanför Visby stadsmur, vårt bäst daterade myntfynd. Här vilar de gotländska och danska krigare, som stupade i Valdemarslaget den 27 juli 1361. En av krigarna — givetvis dansk — hade fått med sig sin penningpung. Den innehöll 25 borgarkrigsmynt samt därtill små svenska bokstavsbrakteater, bl.a. sådana med L inom strålkrets, som präglats i Lödöse. Liknande brakteater med krona, S eller E förekom jämte sådana med motställda kronor. Alla dessa mynt är ju svårbestämbara, då de är nästan inskriftlösa. Men genom

Några av mynten i Ulricehamns-fyndet, danska s.k. borgarkrigsmynt av nästan ren koppar. 1200-1300-talet. Tillhör Länsmuseet i Skara. Efter tuschteckn. av förf. år 1929.

Korsbetningsfyndet fick vi i varje fall veta, vid vilken tid de varit kursande.

Till sammanställningen likartade fynd är kända från Landskrona (154 borgarkrigsmynt, 614 med L, S, E, kronor etc) men båda dessa fyndorter låg under medeltiden i Danmark. Endast i Hammar i Närke, i ett fynd om 3 683 mynt av dessa typer, finns ett borgarkrigsmynt. — Tre mindre fynd i Korsbetningsgraven omfattade gotar liknande den i Ulricehamnsfyndet.

Den danska portmonnän i Korsbetningsgraven innehöll också gott om svenska mynt. Vi kan förden skull antaga, att den kommit i jorden av förbiseende vid gravläggningen. Den portmonnä, som på liknande vis hamnat i en grav i Bogesunds kyrka vid ungefär samma tid som den gotländska, innehöll bara dåliga danska och gotländska mynt och fick följa med den döde i graven. Denne döde har också varit en dansk, kanske en officer, eftersom han lades inne i kyrkan.

AUKTIONER

14 - 15 oktober 1978. B. Ahlström Mynthandel AB, auktion nr 18. Hotell Sheraton, Stockholm.

11 november 1978. Hirsch Mynthandel AB, auktion nr 9.

24 - 25 november 1978. Svenska Numismatiska Föreningens höstauction, Lokal: Statens Historiska Museer, Storgatan 41, Stockholm.

Första dagen kl. 18.30: utländska mynt

Andra dagen kl. 14.00: svenska mynt.

Endast för medlemmar i Svenska Numismatiska Föreningen och övriga föreningar anslutna till Nordisk Numismatisk Union samt för representant för föreningar kollektivt anslutna till Svenska Numismatiska Föreningen.

Vårt ordensväsen och Vasaorden

Av C. G. U. SCHEFFER

1. Det "dualistiska" systemet i fråga om belöningar till statligt anställda (Ds Fi 1972:5 s. 32).
2. Uppfattningen att de s.k. fria ordnarna i stort sett träffas av samma kritik som tjänsteordnarna (Ds Fi 1972:5 s. 29).
3. Ordensutmärkelser till utländska medborgare (Ds Fi 1972:5 s. 31).
4. Dekorationernas utformning i relation till rådande dräktskick.

1. Promemorian avser ordnar och medaljer. De anses tillsammans utgöra ett dualistiskt system i fråga om belöningar till statligt anställda. Det kan emellertid ifrågasättas om två företeelser verkligen behöver — såsom i promemorian — anses stå i ett oförenligt motsatsförhållande endast därför att de är artschilda och avsedda att fylla olika behov.

De svenska riddarordnarna är såsom framgår av stadgarna till sin karaktär förtjänstordnar. Dekorationerna skall lösas av de utnämnda och vid dödsfallet återställas. De utgör distinktionstecken.

Utmärkelsen "För nit och redlighet i rikets tjänst", som avses att bli den enda för anställda i statens tjänst, tänkes utdelad över lag under förutsättning blott att en viss tidsstipulation uppfyllts. Den överlämnas som gåva och återställs därför ej vid dödsfallet. Möjligheten att välja mellan medalj och guldur understryker företeelsens

tycke av löneförmån.

Varför en särskilt berömvärd gärning i motsats till en långvarig arbetsinsats inte skall belönas av staten har ej motiverats i promemorian. Den hastigaste överblick av det internationella ordensväsendet visar att en sådan uppfattning icke delas av omvärlden. Enligt min mening utgör ordnar och medaljer två varandra kompletterande företeelser, båda till gagn för samhället.

2. Om det sålunda med skäl kan hävdas att ordensväsendet har en uppgift att fylla även i vår tids samhälle, bör det emellertid omprövas i vilka delar ordensväsendet motsvarar nutida krav. Det visar sig då att Svärds- och Nordstjärneordnarnas karaktär av förtjänstordnar i icke ringa grad förminskats genom sedan länge verkande, alltmer perfektionerade anciennitetsregler. De har blivit stereotyp utdelade tjänsteordnar.

Hade det svenska ordensväsendet kunnat räddas genom en konstruktiv och radikal lösning? Hade en sådan kunnat ges en demokratisk motivering? Ett förslag i sådan riktning framlades i ett sär yttrande av dåvarande statsheraldikern och föredraganden i statens heraldiska nämnd Gunnar Scheffer. Det var fogat till nämndens yttrande den 27 september 1972 över den inom statsrådsberedningen och finansdepartementet upprättade promemorian "Ordnar och medaljer" (Ds Fi 1972:5).

Någon tryckt redovisning av innehållet i detta sär yttrande har inte lämnats tidigare.

MYNTKONTAKTS redaktion har emellertid funnit det vara av intresse att återge huvuddragen i yttrandet.

Scheffer har sammanfattat sitt yttrande i bredvidstående fyra punkter.

När i promemorian göres gällande att samma kritik, som kan riktas mot tjänsteordnarna, även skulle träffa de fria ordnarna, ter sig detta ingalunda rättvist, särskilt då man tänker på Vasaorden i dess på senare tid reformerade skick.

Vasaorden har i förhållande till alla medborgare alltid stått öppen för förtjänsten och var redan från början obunden av bördsstreck. Den kan rent av betraktas som nyskapande för de fria ordnarna. I tiden ligger Vasaorden tre årtionden före Hederslegionen, som sålunda något oförtjänt fått äran av att vara den första orden med ett demokratiskt system.

Bestämmelsen att Nordstjärneorden utgjorde belöning för ämbetsmannaförtjänster hade med tiden lett till att statens befattningshavare i tjänstemannaställning, som alltså icke var "ämbetsmän", tilldelats Vasaorden, vilket medfört en viss nedvärdering av Vasaorden i för-

hållande till Nordstjärneorden. År 1955 sattes punkt för denna utveckling, då det bestämdes att Nordstjärneorden skulle generellt utdelas såsom första orden till ordensberättigade befattningshavare av alla kategorier. Liksom Svärdsorden redan då var tjänsteorden för militärer, skulle Nordstjärneorden bli en tjänsteorden för dem som innehar civil tjänst. Vasaorden skulle utdelas i stort sett endast för förtjänster av annan natur än att vederbörande visst antal år uppehållit statlig eller kommunal befattning eller utövat annan verksamhet, för vars belönande gällde så att säga automatiskt verkande regler. Detta beslut fordrade visserligen ändring av ordensstadgan, men det var en ändring som i full utsträckning återgav Vasaorden dess betydelsefulla ställning som en s.k. fri orden.

Det är min uppfattning att tiden passerat de till yrkeskategorier, kårer och kadrer bundna ordnarna. I ett modernt differentierat samhälle skulle det för övrigt fordras ett icke ringa antal ordnar för att genomföra en adekvat uppdelning efter yrken och färdigheter. På sina håll har man dragit konsekvenserna härav och begränsat sig till en enda förtjänstorden. Av de svenska riddarordnarna är Vasaorden skickad att fylla en dylik uppgift.

3. Utgår man från den här ovan under punkt 2 anförda uppfattningen att det icke är tidsenligt att begränsa utmärkelser till yrkeskategorier, kårer och kadrer, måste även en begränsning av ordnar till endast utländska medborgare framstå som oriktig. Ett dylikt system stämmer föga väl med vår tids starkt ökande internationalism. En sådan utmärkelse kan svårligen få samma värde eller vinna samma uppskattning som en orden fri från skrankor. Gör redan ett system med skilda ordensutmärkelser för in- och utländska medborgare ett ofördelaktigt intryck, så blir ett system, där staten medverkar blott när det gäller ordnar avsedda för utländska medborgare, än svårare att korrekt motivera.

4. Man har ironiserat över tendensen att ta avstånd från ordnar men godta medaljer som utmärkelsetecken och däri velat se en fixering till rund eller oval form. Ordensstjärnorna skulle enligt denna tan-

kegång utdömas på grund av sin spetsiga konfiguration. Den verklighet, som denna spydighet riktar sig mot, är dock inte så orimlig som den i första ögonblicket kan te sig. Det är nämligen nödvändigt att sätta dekorationernas utformning i relation till rådande dräktskick.

Ordenscors och ordensstjärnor är komponerade för att bäras till militär och civil dräkt av helt annan karaktär än nutidens. När Vasaorden ändrades år 1860 berodde det antagligen på att den i motsats till de andra svenska riddarordnarna inte ansågs fylla kraven på solennitet. I och med att bruket av uniform och frack mer och mer inskränktes, har diskrepansen mellan ordensdekorationer och klädedräkt allt tydligare framträtt.

Ett återförande av Vasaordens tecken till dess ursprungliga ovala form av år 1772 (Ernst E. Areen och Sten Lewenhaupt, De nordiska ländernas riddarordnar, 2, Sthlm 1942, plansch 31 och 32) skulle innebära inte blott en återvinning av ett estetiskt värde utan även kunna finna stöd i vår egen tids krav på en enkel och okonstlad formgivning (jfr C.G.U. Scheffer, Vasaorden 200 år. Understrekkare i Svenska Dagbladet den 29 maj 1972).

Vasaordens kommendörstecken som det tedde sig vid instiftandet 1772. Bilden graverad samma år av P. Floding.

Varningsord mot metalldetektorer

Riksantikvarieämbetet vill skärpa fornminneslagen. Ämbetet vill förbjuda fortsatt grävning efter fler föremål sedan ett första föremål hittats.

Det är med anledning av den senaste tidens ökade försäljning av metalldetektorer som riksantikvarieämbetet anser att en skärpning av lagen är nödvändig.

Idag finns det inget som hindrar folk att fortsätta att gräva om de t.ex. hittat ett mynt. På så sätt förstörs stora vetenskapliga värden, menar ämbetet.

Dessutom har ämbetet skickat ut utdrag ur fornminneslagen till leverantörerna och försäljarna av metalldetektorerna. Ämbetet hoppas nu att försäljarna skall lägga utdragen i förpackningen så att folk in-

formerar om vad man får och inte får göra med gamla fynd.

Samtliga föremål mer än 100 år gamla måste t.ex. anmälas och får inte säljas på den öppna marknaden.

I anledning av ovanstående vill vi erinra om att MYNTKONTAKT i februarinumret för i år hade en artikel av antikvarien Harald Nilsson om den svenska fornminneslagstiftningen. Den är avsedd att ge ett starkt skydd åt minnen och lämningar från vår forntid. Därför medför brott mot denna lagstiftning stränga straff. Till nämnda artikel knöt MYNTKONTAKTS redaktion ett varningsord mot metalldetektorer. Det varningsordet vill vi upprepa nu.

Numismatisk litteratur till förmånspris

Medlemmar av Svenska Numismatiska Föreningen jämte anslutna föreningar samt av föreningar anslutna till Nordisk Numismatisk Union har möjlighet att köpa numismatisk litteratur till nedannämnda starkt nedsatta priser. Skriftlig rekvisition insändes till Svenska Numismatiska Föreningen, Östermalmsgatan 81, 114 50 STOCKHOLM. (Till jämförelse anges inom parentes vårt bokhandelspris exkl. moms.)

Numismatiska Meddelanden I-XXXII

Del 1-8. Slutsålda

Del 9. Bl a myntningen i Avesta (med vackra plansch); provmynt 1881. 1883. 25: — (35: —)

Del 10. Bl a om medaljer och besättningsmynt. 1887. 25: — (35: —)

Del 11. Slutsåld

Del 12. Bl a Storkirks fortsättning av tillägget till Stiernstedts pollettbeskrivning och det oumbärliga registret till hela verket. 1890. 40: — (60: —)

Del 13. Hyckerts supplement till och fortsättning på B. E. Hildebrands beskrivning av Sveriges och svenska kungahusets medaljer till och med 1890. 1892. 50: — (70: —)

Del 14. Bl a om Erfurts och Osna-brücks svenska riksdalrar. 1896. 25: — (35: —)

Del 15. Slutsåld

Del 16. Appelgren: Gustaf I:s mynt (rikligt bildmaterial; numera ersatt av A:s beskrivning 1933, men innehåller värdefulla uppgifter om exemplarens ägare). 1905. 30: — (40: —)

Del 17. Hyckert-Lilienbergs beskrivning av medaljer över enskilda svenska män och kvinnor från äldsta tid till 1914. 2 band, 334 + 436 s. + 123 plansch. Delvis nytryckt 1975 och häftad i ett band. Oumbärlig för alla medalsamlare. 225: — (265: —)

Del 18. Bl a om svenska mynt och myntvärden; Oskar II:s mynt; auktionspriser 1900-07. 1908. 25: — (35: —)

Del 19-22. Slutsålda

Del 23. Bl a om Svenska Numis-

matiska Föreningens historia; Olof Skötkonungs mynt; imitationer av svensk-baltiska schillingar i Suczawa; Sten Sture d.y:s stormynt, äkta och falska. 1923. 30: — (40: —)

Del 24. Wahlstedt: Minnespenningar över enskilda svenska män och kvinnor (forts på nr 17). 1925. 50: — (70: —)

Del 25. Wahlstedt: De svenska plåtmyntens historia; de stora plåtmynten. 1931. 30: — (40: —)

Del 26. Ryska 5-kopek från Avesta; Olof Skötkonungs mynt (inskrifter återgivna); danska mynt 1588-1788. 1932. 30: — (40: —)

Del 27-29. Slutsålda

Del 30. Svenska och utländska uppsatser, rikt illustrerade (delvis i färg) om ämnen från antiken, medeltiden och nyare tid (tillägnad N. L. Rasmussen). 1965. 30: — (40: —)

Del 31. Svensk numismatik i olika uppsatser, från vikingatid till våra dagar, rikt illustrerade (till Svenska Numismatiska Föreningens 100-årsjubileum 1973). 1973. 25: — (35: —)

Del 31a. Dito inbunden. 32:50 (45: —)

Del 32:1. Ulla Ehrensvärd: Medaljgravören Erik Lindberg. Förutom en biografi över L. och en skildring av hans livsverk som bl a Myntverkets gravör innehåller boken en viktig översikt av mynt- och medaljpräglings teknik. Rikt illustrerad 1974. 85: — (125: —)

Del 32:1a. Dito inbunden.

100: — (150: —)

Nordisk Numismatisk Årsskrift

Följande årgångar kan erhållas till av Nordisk Numismatisk Union fastställda priser. Samtliga årgångar innehåller de nordiska myntkabinettens illustrerade årsberättelser för föregående år samt uppsatser i skiftande ämnen, främst nordiska.

1953 12: — (20: —)

1955 15: — (25: —)

1956 18: — (30: —)

1959 18: — (30: —)

Årgångarna 1960-74 (varav 1973-74 dubbelårgång) har utgivits i samarbete med K. Vitterhets Historie och

Antikvitets Akademien. Vissa årgångar finns fortfarande i lager, men endast för medlemmar av nyssnämnda föreningar. Bokhandelsrekvisitioner ställs till Almqvist & Wiksell International. Pris för medlemmar från kr 20: — till 35: — per årgång.

Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad

1936-77. Vissa årgångar, särskilt de äldsta, slutsålda i komplett skick. Enstaka nummer till och med 1975 kostar kr 1: —, därefter kr 1:50. Komplet årgång till och med 1975 kostar endast kr 10: —, därefter 15: — (25: —)

Bokerbjudande

Gästgifvars Olof Matsson (1891-1976) var i tjugo år anställd vid Kungl. Myntkabinettet i Stockholm.

Han gav 1969 ut ett stort arbete, *The Gods, Goddesses and Heroes on the ancient coins of Bible Lands* (Numismatiska Bokförlaget). Detta arbete innehåller bl a en illustrerad katalog över alla de mynt i ifrågasvarande område, som bär bilder av olika gudomligheter och som gavs ut under främst förkristen tid eller kort därefter. Boken omfattar 267 sidor och 127 illustrationer samt är bunden.

G. O. Matsson efterlämnade vid sin död ett antal författarexemplar, som hans barn nu erbjuder medlemmarna av Svenska Numismatiska Föreningen jämte anslutna föreningar samt av föreningar anslutna till Nordisk Numismatisk Union till ett starkt nedsatt pris, nämligen 19 kr + porto (mindre än 1/5 av det ursprungliga!) eller totalt 23 kr.

Boken erhålles enklast genom att sätta in beloppet 23 kr. på postgiro 15 00 07-3. Mot postförskott blir kostnaden nämligen 26:60 kr.

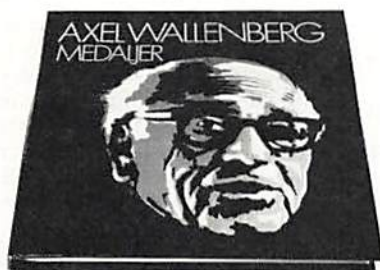
Vid hämtning på Svenska Numismatiska Föreningens kansli (vardagar utom lördagar kl. 10-13) blir priset 19 kr.

AXEL WALLENBERG 80 ÅR

Som en hyllning till Axel Wallenberg på dennes 80-årsdag och för att fira Wallenbergs femtioårsjubileum som medaljskulptör har Sporrong låtit Léo Holmgren skapa en medalj som med sin nära nog fulländade porträttkonst är något utöver det vanliga.

En bok för varje medaljälskare!

För konst- och historieintresserade och för medaljälskare och samlare av Wallenberg-medaljer är Lars O Lagerqvists nyutkomna bok "Axel Wallenberg-medaljer" en välkommen nyhet. Den vackra och rikt illustrerade boken berättar om Wallenbergs medaljskapande under ett halvt sekel.

Medaljkonst av högsta klass — beställ idag!

Medaljen över Axel Wallenberg representerar porträttkonst av högsta klass, utförd av en mästare. En mycket liten upplaga har präglats för samlarna. Vill Ni förvärva Léo Holmgrens sällsynt skickligt utförda porträttmedalj bör Ni posta kupongen redan idag. När upplagan är fullteknad måste vi avböja ytterligare beställningar.

Bok och medalj till förmånspris!

Beställer Ni medalj "Axel Wallenberg 80 år" tillsammans med boken "Axel Wallenberg-medaljer" erhåller Ni ett förmånspris. Se kupongen!

Medalj fakta

Metall	Upplaga	Storlek	Vikt
Brons	1.000 ex	56 mm	165 g
Kontr silver	500 ex	56 mm	145 g
Guld 18 k	25 ex	56 mm	180 g

Beställningskupong

Jag beställer följande:

Axel Wallenberg 80 år (medalj) och Axel Wallenberg-medaljer (bok)

..... ex i brons + bok à 220: —
..... ex i kontr silver + bok à 485: —
..... ex i guld 18 k + bok à 6.795: —

Axel Wallenberg 80 år (medalj)

..... ex i brons à 170: —
..... ex i kontr silver à 440: —
..... ex i guld 18 k à 6.750: —

Axel Wallenberg-medaljer (boken)

..... ex à 78: —

Till AB Sporrong
Samlarsektorn
Fack, 761 00 Norrtälje
Telefon: 0176-127 20

SPORRONG

Ovan angivna priser inkluderar moms, frakt samt etui till medaljen. Leverans sker mot postförskott 4-6 veckor efter mottagen beställning.

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

Datum _____ Namnteckning _____

Årsmötet 1978

Svenska Numismatiska Föreningen höll sitt ordinarie årsmöte torsdagen den 1 juni 1978. Årsmötet var denna gång förlagt till UPPSALA och hölls i sal 11 i Universitetet enligt tidigare annonserat program (se MYNTKONTAKT 1978 nr 5, s. 146). I årsmötet deltog ett sextiotal medlemmar.

Till ordförande för årsmötet valdes Lars O. Lagerqvist. Styrelsens och revisorernas berättelser (se nyssnämnda nummer av MYNTKONTAKT, s. 138-139) upplästes och godkändes. Årsmötet utsåg 7 ordinarie styrelseledamöter och 3 suppleanter för dem. Vid efter årsmötet hållet konstituerande sammanträde fördelades posterna inom styrelsen enligt nedan.

Ordinarie ledamöter:

Göran Bergensträhle,
vald på 5 år, ordförande,

Bertel Tingström, vald på 4 år (omval), vice ordförande,
Elisabeth Ljungberg,
vald på 3 år, sekreterare,
Nils Uno Fornander,
vald på 5 år, kassaförvaltare,
Frank Olrog, vald på 4 år (omval), auktionskommissarie,
Tamás Sárkány,
vald på 4 år (omval),
Rolf Alstertun, vald på 2 år.

Suppleanter:

Madeleine Greijer,
vald på 1 år, programsekreterare,
Fritz Held, vald på 1 år,
Torbjörn Sundquist, vald på 1 år.

Till revisorer utsåg årsmötet auktoriserade revisorn Lennart Hök och Bertil af Klercker samt till revisorssuppleant Gunnar Sundberg. Årsavgiften fastställdes till kr. 90, för juniorer kr. 45. Inträdesavgiften

fastställdes till oförändrat kr. 60, för juniorer kr. 30.

I sin frånvaro tilldelades fil. dr Harald Wideen, Göteborg, föreningens guldnål för 40-årigt medlemskap.

Efter årsmötetsförhandlingarna avtackade Bertel Tingström den avgående ordföranden Lars O. Lagerqvist.

Därefter vidtog programenligt sakkunnig visning först av Gustav II Adolfs konstkåp från Augsburg och sedan av Universitetets myntkabinett. Årsmötet avslutades med gemensam supé i Café Alma i Universitetets bottenvåning. Vid supén värdade den nytillträdande ordföranden Göran Bergensträhle till medlemmarna att till styrelsen anmäla sitt intresse att hjälpa till med olika insatser till föreningens bästa, så att föreningens resurser skall räcka till utan ytterligare avgiftshöjning eller standardsänkning.

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

är en sedan ett par år etablerad sammanslutning av mynthandlare, hitintills 22 företag i nio olika städer i landet. Föreningen är ensam i sitt slag i Sverige. Samtliga är medlemmar i Svenska Numismatiska Föreningen och har skrivit under appropet mot myntförfalskningar. — Genom samarbete med de övriga medlemmarna vill varje mynthandlare förbättra och utöka sina tjänster.

De nuvarande medlemmarna är:

B. Ahlström Mynthandel AB
Mäster Samuelsgatan 11
103 85 Sthlm 7, tel. 08-10 10 10

Yngve Almer Mynthandel
Storgatan 49, Box 2068
700 02 Örebro, tel. 019-13 50 61

B. Björnssons Mynthandel
Kullagatan 56, 252 20 Helsingborg
tel. 042-14 12 11

Flodbergs Mynthandel
Stora Nygatan 17, 211 37 Malmö
tel. 040-12 99 30

Handelsbolaget Mynt och Medaljer
Sveavägen 96, Fack, 104 32 Sthlm 19
tel. 08-34 34 23

Hirsch Mynthandel AB
Malmskillnadsgatan 29
111 57 Sthlm, tel. 08-11 05 56

Karlskrona Mynthandel
Hantverkaregatan 11
371 00 Karlskrona, tel. 0455-813 75

Malmö Mynthandel AB
Kalendergatan 9, 211 35 Malmö
tel. 040-11 65 44

Mattssons Mynthandel
Kungsängsgatan 21 B
753 22 Uppsala, tel. 018-13 05 54

Norrälje Mynthandel
Tullportsgatan 13, Box 4
761 00 Norrälje, tel. 0176-168 26

Nordisk Varutjänst Nova
Södra Strandgatan 3, Box 40
701 02 Örebro, tel. 019-12 05 11

Myntaffären Numis
Vallgatan 1, Box 2332
403 15 Göteborg, tel. 031-13 33 45

Soj Mynt AB
Mäster Samuelsgatan 25
111 44 Sthlm, tel. 08-21 17 70

Svea Mynt & Frimärkshandel AB
Stureplan 4, Box 7232
103 84 Sthlm 7, tel. 08-10 03 85/95

Ulf Nordlinds Mynthandel AB
Nybrogatan 36, Box 5132
102 43 Sthlm, tel. 08-62 62 61

J. Pedersen Mynthandel
Skolgatan 24, 502 31 Borås
tel. 033-11 24 96

Peo Mynthandel AB
Drottninggatan 29, Box 16 245
103 25 Sthlm, tel. 08-21 12 10

Strandbergs Mynthandel AB
Mäster Samuelsgatan 25, Box 7003
103 81 Sthlm, tel. 08-21 42 65

Ticalen Mynthandel
Stureplatsen 3, 411 39 Göteborg
tel. 031-20 81 11

R. Uppgrens Mynthandel
Renstiernas Gata 29, Box 11 080
100 61 Sthlm, tel. 08-44 82 81

I. Wallin Myntgalleri AB
Stora Nygatan 14, 111 27 Sthlm
tel. 08-20 27 51

Håkan Westerlund Mynthandel
Vasagatan 42, 111 20 Sthlm
tel. 08-11 08 07

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

Box 7729, S-103 95 Stockholm

Ordförande- konferensen

I samband med Svenska Numismatiska Föreningens årsmöte befann sig i Uppsala också representanter för åtta av de tretton till vår förening anslutna lokala numismatiska föreningarna (klubbarna). Skånes Numismatiska Förening — vår systerorganisation inom Nordisk Numismatisk Union — företrädde av sin vice ordförande. De närvarande representerade omkring 3.000 medlemmar.

De närvarande uttalade flera önskemål. Svenska Numismatiska Föreningen borde hålla sitt årsmöte

vid ett veckoslut senast under april. Åtminstone den ena av föreningens två årliga auktioner borde hållas på en lördag eller en söndag. Föreningen borde låta framställa flera diabilder av mynt (f.n. finns endast 20 st.) att sälja till lokala föreningar, andra organisationer, skolor m. fl.

De närvarande beklagade den splittring, som uppstått genom bildandet av SNR. Som svar på en direkt fråga framhöll Lars O. Lagerqvist, att Svenska Numismatiska Föreningen är en riksorganisation:

föreningen finns och har alltid funnits upptagen såsom sådan i Sveriges Statskalender (1978 års upplaga sid 1052).

Redaktören för Svenska Numismatiska Föreningens tidskrift MYNTKONTAKT bad, att de lokala föreningarna ville sända in sina verksamhetsprogram och andra informationer; de förs in i MYNTKONTAKT utan kostnad för föreningarna. Vidare bad han om artiklar eller förslag till artiklar i tidskriften. Han bad också lokalföreningarna att propagera för rabattprenumeration på MYNTKONTAKT.

De närvarandes uppmärksamhet fästes också på den kommitté mot myntförfälskningar, som Svenska Numismatiska Föreningen har och har haft i snart tio års tid i samarbete främst med Kriminaltekniska anstalten, Kungl. Myntkabinettet och Sveriges Mynthandlares Förening.

Samtliga närvarandes intryck var, att konferensen varit ett viktigt steg mot målet att förena alla, som är intresserade av numismatik, till samarbete på olika områden.

VI MOTTAGER TILL OCH MED AUGUSTI MÅNAD NORDISKT MATERIAL TILL AUKTION 9 DEN 11 NOVEMBER

1978 års upplaga av
KRAUSE, MISHLER

STANDARD CATALOG of WORLD COINS
inkommer månadskiftet augusti/september

HIRSCH MYNTHANDEL AB

Malmskillnadsgatan 29, 111 57 Stockholm, 08-11 05 56, 21 34 59

FRÅGE-SPALTEN

Om du vill göra en fråga om ett mynt eller något annat föremål i din egen eller någon annans samling eller du vill diskutera någon uppgift i den numismatiska litteraturen, så skriv till MYNTKONTAKTS FRÅGESPALT.

Skicka gärna med ett tydligt *foto* av föremålet. Avritningar, blyerts-kalkeringar och sådant duger inte.

Men skicka inte in frågor rörande samlarvärdet på dina föremål. Frågor om värdet besvaras inte.

Skriv helst på maskin och bara på en sida av papperet. Underteckna med namn och adress; anonyma brev publiceras inte.

Suomalaiset lukijamme voivat, jos niin haluavat, kirjoittaa kysymyksensä suomeksi.

Me käänämme mielellämme kysymykset suomesta ruotsiksi.

Fråga:

I novellen "Det går an" av C. J. L. Almquist skildras, i första kapitlet, hur Sara Videbeck betalar en ring, som hon köpt av en dalkulla. "Dalkullan sade sitt pris, 6 skilling. Det skära huvudet nickade bifall, varpå en liten börs — en pung, stickad av grönt silke — upptogs ur kapotten, och ett silvermynt visade sig inne i handen, liggande helt nätt ovanpå handsken, couleur de lilas. Silvermyntet var av Sveriges minsta sort, 12 skilling. Kan du giva mig tillbaka 6 skilling på denna härne? sade en angenäm röst, med en västgötabrytning av det vackrare slaget, och en liten skorrning på r".

Vilken åsatt valör hade detta minsta silvermynt? Visar denna också, när den berömda resan från Stockholm till Lidköping kan ha ägt rum? *Gunnar Holst, Hönön*

Svar:

Enligt originalutgåvan av *Det går an* började resan i Stockholm torsdagen den 19 juli 1838. Det silvermynt, som Almquist åsyftar, är $\frac{1}{16}$

riksdaler specie; denna valör hade före utgivandet av *Det går an* präglats under åren 1835 och 1836 (se ill.).

Det gick 48 skillingar på riksdalern, följaktligen var $\frac{1}{16}$ riksdaler specie = 3 skillingar specie. Genom lag angående myntbestämningen den 1 mars 1830 sattes 1 riksdaler i silver (riksdaler specie i egentlig mening) = $2\frac{2}{3}$ riksdaler i bankens sedlar (riksdaler banko); då 1 riksdaler banko enligt 1802 års realisationsförordning var = $1\frac{1}{2}$ riksdaler riksgälds, följer att 1 riksdaler specie var = 4 riksdaler riksgälds, och $\frac{1}{16}$ riksdaler specie = 3 skillingar specie blir därmed 12 skillingar riksgälds. Vi har här sålunda ett exempel på att allmänheten vid denna tid räknade i riksgälds. Hur skulle dalkullan ha gett Sara "tillbakars" 6 skilling på silvermyntet? Hon skulle ha gett Sara 4 skillingar banko: i två 2-skillingar eller i fyra 1-skillingar eller i vilken annan kombination som helst, ty 4 skillingar banko var = 6 skillingar riksgälds.

År 1838 var en ännu mindre valör av silvermynt gångbar, nämligen $\frac{1}{24}$ riksdaler = 2 skillingar specie,

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

MYNTETS DAG 1978

I STOCKHOLMS STADSHUS

Söndagen den 1 oktober 1978 anordnas en stor myntmässa, MYNTETS DAG 1978, i Stockholms Stadshus. Mässan öppnas kl. 10.00 och hålls öppen till kl. 17.00. Arrangörernas förhoppning är att denna mässa skall bilda tradition och bli en årligen återkommande myntmässa.

Huvudarrangör är Sveriges Mynthandlares Förening. Medarrangörer är Kungl. Myntkabinettet och Svenska Numismatiska Föreningen jämte föreningens tidskrift MYNTKONTAKT.

Informativa utställningar kommer att anordnas av Sveriges Mynthandlares Förenings 22 medlemmar samt av Kungl. Myntkabinettet, Myntverket, Riksbankens Sedeltryckeri och Svenska Numismatiska Föreningen jämte MYNTKONTAKT.

Fri entré

sålunda = 8 skillingar riksgälds. Denna valör hade emellertid inte präglats sedan år 1816, och även om den som sagt fortfarande var gångbar, hade den kanske i stort sett försvunnit ur allmänna rörelsen, eftersom Almquist kallar $\frac{1}{16}$ riksdaler specie för Sveriges minsta silvermynt.

Torgny Lindgren

$\frac{1}{16}$ riksdaler specie
1835 i skala 2:1.
observera myntets verkliga
diameter 17,7 mm.

ANTIK- KONST- OCH SAMLARMÄSSAN BORÅS-78

Torsdag - Fredag - Lördag - Söndag 9-12 Nov. 1978
Boråsmässan, Box 472, 501 07 Borås Tel. 033/10 11 41

ULF NORDLINDS MYNTHANDEL AB

Nybrogatan 36 • Box 5132, 102 43 Stockholm
Telefon 08-62 62 61

KÖPER • SÄLJER • VÄRDERAR
MYNT • SEDLAR • MEDALJER
ORDNAR

Numismatisk litteratur

Lagerkatalog utkommer två gånger årligen

Medlem av Sveriges Mynthandlares Förening

KÖPER, SÄLJER, BYTER och VÄRDERAR

Svenska och utländska mynt
sedlar, medaljer, polletter och
tillbehör, frimärken och brev

LAGERLISTA SÄNDES GRATIS

MYNTAFFÄREN NUMIS

Vallgatan 1, Box 2332
403 15 Göteborg
Tel. 031-13 33 45
Vard. 11-18, lörd. 10-14
lunch 14-14.30

Sveriges Mynthandlares Förenings årsmöte

Sveriges Mynthandlares Förening höll den 28 juni 1978 årsmöte i Stockholm.

Val av styrelse för kommande verksamhetsår ägde rum. Styrelsen fick följande sammansättning: ordförande Yngve Almer, Örebro, vice ordförande Per Erik Ohlsson, Stockholm, sekreterare Dag Vendil, Stockholm, skattmästare Ulf Nordlind, Stockholm, ordinarie ledamot Bjarne Ahlström, Stockholm, suppleant Per Österlund, Borås.

Som nya medlemmar i Sveriges Mynthandlares Förening invaldes mynthandlarna Elver Duvelius och Bertil Jönsson, *Handelsbolaget Mynt och Medaljer*, Stockholm,

Lennart Bertilsson, *Karlskrona Mynthandel*, Karlskrona, Ingemar Wallin, *I. Wallin Myntgalleri AB*, Stockholm, och Håkan Westerlund, *Håkan Westerlund Mynthandel*, Stockholm.

Myntets Dag, som äger rum den 1 oktober 1978 i Stadshuset i Stockholm, dryftades. Denna mäs- sa går i Sveriges Mynthandlares Förenings regi. Medarrangörer är Kungl. Myntkabinettet, Myntverket och Svenska Numismatiska Föreningen.

Att ingå i kommittén mot myntförfalskningar, vilken administreras gemensamt av Svenska Numismatiska Föreningen och Sveriges Mynthandlares Förening i samar-

bete med Kungl. Myntkabinettet, utsågs följande ledamöter från Sveriges Mynthandlares Förening: Bjarne Ahlström, Yngve Almer, Hans Hirsch och Ulf Nordlind.

Inom Sveriges Mynthandlares Förening finns en utsedd reklama- tionsnämnd. Till denna nämnd kan mynt-, medalj- och sedelsamlare vända sig, om de anser sig ha blivit felaktigt behandlade av någon medlem i Sveriges Mynthandlares Förening, vid köp eller försäljning av mynt eller andra numismatiska objekt, i fråga om kvalitetssättning, priser eller dylikt. I reklama- tionsnämnden ingår följande medlem- mar: Bjarne Ahlström, Yngve Almer, Ulf Nordlind och Dag Vendil.

Sveriges Mynthandlares Förening och Svenska Numismatiska Föreningen har beslutat att gemensamt utge en liten skrift, som skall behandla olika kvalitetsgrader på svenska mynt från Olof Skötkonung till våra dagar, med foton på olika mynttyper i fem olika kvali- téer. Från Sveriges Mynthandlares Förening utsågs Bjarne Ahlström och Yngve Almer att handha den- na uppgift.

Yngve Almer

Kungl Myntkabinettet, Statens museum för mynt-, medalj- och penninghistoria

Narvavägen 13-17, 2 tr
Stockholm

(Buss nr 42, 44 och 69
till Historiska museerna,
tunnelbana till Karlaplan)

Utställningar:

Svenska mynt från 1000-talet
till nutid,

Mynt från forna svenska
besittningar,

Världens mynt under
25 århundraden,

Sveriges medaljhistoria,
Medaljens konsthistoria

Tillfällig utställning:

MED SVENSK KRONA
Den svenska kolonien

S:t Barthélemys mynthistoria
1784 - 1878

Museet:
Måndag - fredag 11-16
Lördag och söndag 12-17

MYNT & MEDALJER

Sveavägen 96
Fack, S-104 32 Stockholm 19
T-Rådmansgatan
(uppgång Handelshögskolan)
Telefon 08-34 34 23

Köper • Byter

Säljer • Värderar

Kommissionsuppdrag

Mynt • Sedlar

Medaljer • Tillbehör

Numismatisk litteratur

Öppet: vard. 11-18, lörd. 9-14

GAMLA VAPEN

Vi har utökat vårt varu-
sortiment, som numera
även omfattar alla slag
av militaria, äldre ge-
vär, pistoler, sablar o.
värjor, stångvapen, kas-
kar och uniformsdetalj-
er. Skriv el. ring och be-
rätta vad Ni har. Vi kö-
per el. inbyter mot mynt.

Myntet i Malmö

St. Nygatan 17
211 37 Malmö
Tel. 040/12 99 30

MÄSSOR

1 oktober 1978. MYNTETS DAG i Stockholms Stadshus. Arrangör: Sveriges Mynthandlares Förening under medverkan av Kungl. Myntkabinettet, Myntverket och Svenska Numismatiska Föreningen.

7 oktober 1978. LONDON COIN FAIR, myntmässa på Cumberland Hotel, Marble Arch, London.

15 oktober 1978. CHRISTIANIAMESSEN, frimärks- och myntmässa, i Hotel Scandinavia, Oslo.

9-12 november 1978. BORÅSMÄSSAN, antik-, konst- och samlarmässa.

18-19 november. ZENIA myntmässa, Skövde. Arrangör: Samlarföreningen Skaraborgarens Myntsektion.

FÖRENINGAR

ESKILSTUNA NUMISMATISKA FÖRENING. Klubbaftnar i Rinmansskolan kl. 19; vid samtliga lotteri och kaffe. 7 september: frågesport, auktion. 5 oktober: O. Eriksson om präglingsmetoder genom årtusenden; auktion. 9 november: A. Marmér om svenska sedlar; liten auktion; frågesport. 7 december: föredrag; auktion.

FINSPANGS MYNTKLUBB. Höstterminen börjar 31 augusti med föredrag med diabilder om Vård och förvaring av numismatiska objekt; auktion. Sammanträden därefter sista torsdagen i varje månad. Lokal: Sparbanken, Bergslagsvägen.

FROSTA NUMISMATISKA FÖRENING. Möten med auktion på Fridsgården i Hörby 21 september, 26 oktober, 23 november och 21 december kl. 19.30. Visning från kl. 18.30.

KRISTIANSTADSORTENS NUMISMATISKA FÖRENING. Möten med auktion på Hemgården, Norretullsvägen 9, Kristianstad, kl. 19.30: 18 augusti, 22 september, 20 oktober, 24 november och 15 december.

NORRKÖPINGS MYNTKLUBB. Möte 19 september kl. 19.00 på Fridsgården, Ektorp.

TRELLEBORGS MYNTSAMLARKLUBB. Möten med föredrag och auktion andra måndagen i månaderna september 1978 - maj 1979 kl. 19.30 i Söderslättis Sparbanks samlingsal. Upplysningar tel. 0410/345 44.

TÄLJE MYNTKLUBB, Södertälje. Mötesdagar: 24 augusti, 21 september, 19 oktober, 16 november och 7 december. Lokal: Föreningsgården, Torekällberget, Södertälje. Upplysningar tel. 0755/185 68.

NUMISMATISKA KLUBBEN I UPPSALA. Sammanträden i Skandia, Drottninggatan 1, kl. 19.30 27 september: Numismatiskt nytt samt auktion, 18 oktober: föredrag, 20 november: stor auktion, 11 december: föredrag och julfest.

VILLSTADORTENS MYNTKLUBB. Möten med auktion 11 september, 2 oktober, 6 november och 4 december. Lokal: Finnvedens Sparbank, Smålandsstenar. Upplysningar: 0371/322 02, 0371/303 50.

VÄRENDENS NUMISMATISKA FÖRENING. Sammanträden på Restaurang Munken kl. 19.00: 19 september, 9 oktober, 25 oktober, 7 november och 30 november. Myntmässa 19 november.

ÖREBRO NUMISMATISKA FÖRENING. Möten på Örebro läns museum kl. 19.30. 30 augusti: Vård och skötsel av mynt, 27 september: program ej bestämt, 25 oktober: myntauktion, 29 november: program ej bestämt.

SKÅNES NUMISMATISKA FÖRENING har sammanträden med auktion fredagarna 29 september, 27 oktober och 24 november kl. 19.30 på Sjomansgården, Fiskehamngatan 3, Malmö. Visning från kl. 18.30. Endast medlemmar i förening ansluten till Nordisk Numismatisk Union äger delta.

TB MYNT HB

U. Thimberg R. Berglund
Prislista nr 7 sändes gratis
på begäran

**KÖPER
BYTER
SÄLJER**

MYNT & TILLBEHÖR
LITTERATUR

Erstagatan 14
116 36 Stockholm
Tel. 08-41 01 33

Öppethållande:
Vard. 10-18
Lörd. 10-13

**ERT NAMN
OCH
ADRESS**

och Ni får efter hand vår
prislista

STOR SORTERING
MODERATA PRISER
Vänd Er med förtroende till

**GÄVLE
MYNTHANDEL AB**

N. Centralgatan 4
Postadress:
Box 293, 801 04 Gävle
Telefon 026-12 82 25

Öppettider: 16-18
lördagar 9-13

Just nu!

**Vi köper svenska och
utländska myntsamlingar**

Även enstaka bättre objekt

**Vi betalar bra för äldre
svenska mynt i goda
kvaliteter**

SVEA
MYNT & FRIMÄRKSHANDEL AB

STUREPLAN 4 · BOX 5358, S-102 46 STOCKHOLM

TELEFON 08-10 03 85, 10 03 95

BANK: SVENSKA HANDELSBANKEN

